

להוציא את בחירת מבקר המדינה מידי הכנסת

לשקול מחדש את דרך הבחירה של המבקר • להרחיב את הרכב הוועדה המייעצת למינוי בכירים בשירות המדינה ולקצוב את כהונתה • לדון בהעלאת אחוז החסימה • מבקר המדינה לשעבר מיכה לינדנשטראוס מציע לרענן כמה מנהגים בדמוקרטיה הישראלית

מיכה לינדנשטראוס

מוסר יעקב טירקל, ובאוגוסט 2013 האריכה הממשלה את כהונת ועדת טירקל בשלוש שנים נוספות.

בוועדה מכהנים שלושה חברים נוספים ובהם נציב שירות המדינה. זו ועדה חשובה מאין כמוה, ותפקידה להבטיח את טוהר המידות במינויים בכירים ולבחון שמא דבקו פגם או דופי כלשהם במינויים המוצעים. התפקידים שהמועמדים להם נבדקים על ידי הוועדה הם הרמטכ"ל, מפכ"ל המשטרה, ראש המוסד, ראש השב"כ, נציב בתי הסוהר, נגיד בנק ישראל והמשנה לנגיד.

עם כל הכבוד, לא יעלה על הדעת והדמוקרטיה לא תוכל להתיר שמספר כה מצומצם של חברי ועדה יבדוק את המינויים המוצעים מבחינת טוהר המידות, במובנו הרחב של מושג זה, הן מבחינת המועמד המוצע לתפקיד הבכיר, הן מבחינת הגורם הממנה והן מכל היבט אפשרי אחר שעשויה להיות לו נגיעה בשאלת טוהר המידות הכרוך במינוי (על חשיבות הנושא ראו בג"ץ 1570/07, **עמותת "אומץ" ואחרים נגד השר לביטחון פנים** (25.02.07)).

אני מציע אפוא רביזיה בפעילות הוועדה (המ-

עתי, משנסתיימה מערכת הבחירות הסוערת לכנסת, אני מוצא את עצמי מהרהר בכמה תיקוני חוקים בתחומים שונים, ונדמה לי כי השעה עכשיו כשרה לכך במיוחד. רבים מנבחרי העם החדשים מוצאים את עצמם לראשונה מול האפשרות להעלות לדיון שאלות שנשאלו בעבר אך עדיין לא נתקבלה עליהן תשובה, או נושאים אחרים הראויים לדיון מעמיק, פורה ומפרה.

הבה נשלב ידיים ונחשוב לרגע, בראשי פרקים בלבד, מה היינו מציעים לתקן בחקיקה הקיימת, כאשר טובת הציבור לנגד עינינו והנושאים הם מתחומים שונים ומגוונים. ראשון ראשון ואחרון אחרון.

הוועדה המייעצת למינוי בכירים

אני מציע לבצע רפורמה בוועדה המייעצת למינוי בכירים בשירות המדינה, ועדה שהוקמה מכוח החלטת ממשלת ישראל בשנת 1999 ומשמשת עד היום לבחינת כשרותם והתאמתם לתפקידים של בכירים בשירות המדינה. בראשות הוועדה משנת 2010 עומד השופט (בדי-

מיכה לינדנשטראוס, לשעבר נשיא בית המשפט המחוזי בחיפה ומבקר המדינה

1

האם לא ראוי ורצוי שבחירת מבקר המדינה תיעשה על ידי ועדת איתור בדרג המקצועי והאישי הגבוהים ביותר הקיימים במדינה, ובניהם גם שופטים בכירים שניהנו בבית המשפט העליון?

יוסף שפירא

יש סכנה כי גורמים פוליטיים בכנסת יתערבו לטובת מועמד זה או אחר הרצוי להם לתפקיד מבקר המדינה, ובכך תיפגע קשות עצמאותו של המבקר שהיא כיום נכס כה חשוב ורגיש בדמוקרטיה הישראלית

אינני רואה גם מניעה בצמצום תקופת כהונת הוועדה, המתמנה על ידי הממשלה, לשלוש שנים בלבד. יש להניח שהצמצום יביא בעקבותיו למינוי מועמדים רעננים ויגדיל את אמון הציבור בוועדה

יעקב טירקל

לא יעלה על הדעת והדמוקרטיה לא תוכל להתיר שמספר כה מצומצם של חברי הוועדה המייעצת למינוי בכירים יבדוק את המינויים המוצעים מבחינת טוהר המידות, במובנו הרחב של מושג זה

רבות קולות נפסלו ואבדו בבחירות האחרונות לכנסת. אינני ממעיט חלילה בחשיבות השיקולים בעד אחוז חסימה נמוך כשבשיטה היחסית אמור רה הכנסת לשקף את הרכב האוכלוסייה ואת מגוון הדעות בעניינים חברתיים ומדיניים. עם זאת, מורחים במדעי המדינה סבורים כי רצוי שאחוז החסימה יהיה דווקא גבוה ככל האפשר, ויש הטוענים כי במקום להעלות את אחוז החסימה אפשר לקבוע מספר נמוך יותר של חברים בכנסת. אני מסכים עם הסבורים כי מספר קטן של חברי כנסת עלול לפגוע בעבודת בית הנבחרים שלנו, אך מאידך גיסא אין להתעלם מן העובדה כי מספר מפלגות גדול מביא לקושי אמיתי בהרכבת קואליציה בכנסת ולחוסר יציבות שלה. אין גם לבטל את הדעה כי ריבוי מפ-

תמנה על ידי הממשלה) גם לעניין המספר המצומצם של חברי הוועדה המכהנים כיום, עניין הפוגע לכאורה במגוון של עמדות והערכות שחברי הוועדה צריכים לבדוק לפני החלטתם על מינויים כה חשובים. אינני רואה גם מניעה בצמצום תקופת כהונת הוועדה לשלוש שנים בלבד; צמצום זה, יש להניח, יביא בעקבותיו למינוי מועמדים רעננים ויגדיל את אמון הציבור בוועדה.

אחוז החסימה

אם בדמוקרטיה עסקינן, יש בתרמילי עוד כמה שאלות מטרידות, ביניהן שאלת העלאת אחוז החסימה והשפעתה על עמדות הבוחרים בבחירות היחסיות לכנסת הנוכחית.

2

מספר קטן של חברי כנסת עלול לפגוע בעבודת בית הנבחרים שלנו, ומאידך גיסא אין להתעלם מן העובדה כי מספר מפלגות גדול מביא לקושי אמיתי בהרכבת קואליציה בכנסת ולחוסר יציבות שלה

מבקר המדינה? הכנסת מורכבת מסיעות פוליטיות, ויש השפעה משמעותית ורחבה למפלגות בתהליכי ההצבעה בכנסת. כך יש סכנה כי גורמים פוליטיים בכנסת יתערבו לטובת מועמד זה או אחר הרצוי להם לתפקיד מבקר המדינה, ובכך תיפגע קשות עצמאותו של המבקר שהיא כיום נכס כה חשוב ורגיש בדמוקרטיה הישראלית. לא לילד זה פיללנו כשנחקק חוק יסוד: מבקר המדינה. האם לא ראוי ורצוי שב־חירת מבקר המדינה תיעשה על ידי ועדת איתור בדרג המקצועי והאישי הגבוהים ביותר הקיימים במדינה, וביניהם גם שופטים בכירים שכיחנו בבית המשפט העליון?

לא מכבר נשמעו דעות שגם נשיא המדינה צריך להיבחר ישירות בידי הציבור ולא על ידי הכנסת ה"פוליטית". אפשר גם להצמיד את מועד בחירתו של הנשיא ליום הבחירות הכלליות לכנסת כדי לחסוך בהוצאות. אני משאיר נושא זה גם הוא ב"צריך עיון".

לגות יכול להביא למעורבות גדולה יותר של הציבור בפוליטיקה. האם מישהו נתן את דעתו כדבעי לתוצאות הבחירות בישראל בהקשר להעלאה האחרונה של אחוז החסימה? האם העלאת אחוז החסימה הוכיחה את עצמה? האם היא חיזקה את הדמוקרטיה או חלילה החלישה אותה? שאלות אלה חייבות להיבדק לעומקן עתה, לאחר הבחירות, על ידי גורמים מתאימים המומחים לדבר, אשר יעבדו בבדיקת נושא זה עם הממשלה או עם ועדות הכנסת. ומוטב שעה אחת קודם. עול הבדיקה, משמעותי וקשה ככל שיהיה, הוא מחויב המציאות. אפשר ללמוד נושא זה בהרחבה וביעילות גם מכמה דמוקרטיות פרלמנטריות ותיקות בעולם.

מבקר המדינה

האם לא כדאי לקיים דיון גם בשאלת בחירת מבקר המדינה בידי הכנסת בהצבעה חשאית על פי סעיף 7(א) לחוק יסוד

3

אגמים נדל"ן מסחרי-עסקי

משרדים | חנויות | בניינים | מניכים | מגרשים

משרד הנדל"ן שלך ממתחם הבורסה ר"ג

ליווי אישי לעסקים
משלב חיפוש הנכס/עסק
ועד להפעלתו

אנו באגמים

נתאים את הנכס לצרכיך
ונחסוך לך זמן יקר!

חדש!!

משרדנו יעניק יעוץ
אדריכלי ראשוני
ללא חיוב.

רח' מנחם בגין 14 ר"ג (מול בית גיבור ספורט)

טל: 03-7444457, 03-7444057. מוטו: 054-3973484

moti@agamim-nadlan.co.il | www.agamim-nadlan.co.il

אגמים

נדל"ן מסחרי עסקי

דניאל דורון
Daniel Doron

דניאל דורון
פתרונות עסקיים בע"מ

טיפול
במכירת
עסקים

בהנהלת רו"ח דניאל דורון

לשעבר נשיא לשכת רואי חשבון בישראל

דוא"ל danny@dandoron.co.il

טלפון משרד: 03-6126662, 050-5335186

http://www.linkedin.com/in/dorondaniel

ד"ר קטי אלמליח, עו"ד

עוסקת בדין השוויצרי והגרמני

בעלת רשיון עריכת דין בשוויץ ובישראל, מעל 10 שנות ניסיון בדין הגרמני

מטפלת בתיקים משפטיים הקשורים לדיני
שוויץ וגרמניה, ובכלל זה:

- מתן חוות דעת משפטית עדות מומחה לבתי המשפט
- ניסוח ובדיקת חוזים וצוואות בשפות: גרמנית, צרפתית, אנגלית
- ועברית ■ ייצוג ויעוץ ללקוחות בישראל, בגרמניה ובשוויץ בכל הנוגע
- לדיני סחר בינלאומי ■ דיני חברות ■ דיני בנקאות ■ עסקאות נדל"ן
- אכיפת פסקי דין וחובות בגרמניה ובשוויץ, דיני ירשה ועזבונות

מגדל ב.ס.ר 2 קומה 15, רח' בן גוריון 1 בני ברק 51201
טל 03-6189995, פקס 03-6199386

elmaliah@elmaliah.com www.elmaliah.com

ד"ר שלמה ברק, עו"ד

רופא שיניים ומומחה לניתוחי פה ולסת

יעוץ לעורכי דין, מתן חוות דעת והערכות רפואיות
משפטיות בנזקי גוף וברשלנויות רפואיות

מרפאות: שד' נורדאו 83, תל אביב
רח' דוד המלך 7, ירושלים

טל: 03-5460505, 052-4404047 פקס: 03-6438998
barak18@gmail.com